AVENTURILE UNUI ROBOT

ALEXANDR PETRIN

Ştiinţa continuă să rămînă încă în urma vieţii. Nu poate ţine totdeauna pasul cu ea. Aprecieri asemănătoare pot fi întîlnite destul de frecvent şi în presă. Chiar şi administratorul Iak Iaklici împărtăşeşte aceste păreri.

Dar să vedeţi ce i s-a întîmplat nu demult administratorului nostru.

Şedea omul liniştit în birouaşul său şi nu se aştepta la vreo bătaie de cap deosebită. În afară, desigur, de cele curente: reclamaţii de ici, de colo, scandaluri din partea chiriaşilor. Cu atît mai mult cu cît în zilele noastre chiriaşii au devenit atît de pricepuţi încît singuri nu ştiu ce vor.

Şi iată că deodată uşa biroului se deschide şi înăuntru intră un om de fier. Nu se deosebea cu nimic de o fiinţă umană, doar că era în întregime din fier. Şi zise el cu limba sa de metal: „uite, aşa şi aşa, a fost trimis de o instanţă superioară”. Şi prezentă o hîrtie. Iak Iaklici nu se sperie de omul de fier. În general, el nu se temea de nimeni, în afară, desigur, de OBHSS[1]. Luă hîrtia şi o citi. Văzu că şefii săi direcţi scriseseră cu propriile lor mîini că aducătorul acesteia este un robot construit la NII[2] şi este trimis pentru testare ca lăcătuş de înaltă calificare. Şi deosebit de important era faptul că robotul poseda capacitatea de a acumula experienţă.

---

[1] OBHSS – Otdel borb s hişceniami socialiticeskoi sobstvennosti. (Direcţia pentru combaterea delapidărilor din proprietatea socialista. n.t.).

[2] NII Naucino issledovatelskii institut (Institut de cercetări ştiinţifice, n.r.).

Iak Iaklici se bucură, desigur, de faptul că omul de fier nu fusese trimis de OBHSS ci de NII, şi îi dădu următoarea indicaţie:

— Tu, prietene, uite ce e... Du-te, înţelegi, la şeful de echipă... Îl cheamă Petrenko. Mai întrebi acolo... El, înţelegi, te va pune la curent... Eu n-am timp, sînt prins pînă peste cap...

Cam peste vreo două ore administratorul se interesă prin telefon chiar la Petrenko. Întîmplător, Petrenko se afla în birou şi, desigur, bine „dispus” cu prilejul începerii zilei de muncă însă putea, totuşi, purta o discuţie pe teme de serviciu.

— Cum se simte, înţelegi, omul de fier acolo la tine? O asemenea informaţie îi ceru Iak Iaklici şefului de echipă, iar acesta îi răspunse pe loc la întrebare:

— Nenea Vanea? băieţii l-au poreclit nenea Vanea. Este un băiat de zahăr! Prinde totul din zbor! Nu ca Valerka, inginerul, care are diplomă, dar nu ştie decît să dea din urechi... Acum îi facem cinste robotului, îl udăm în contul chenzinei următoare!

— Deci, are slăbiciuni faţă de asta, cum îi spune... băuturică... se interesă Iak Iaklici, dar Petrenko respinse cu hotărîre acest lucru.

— Nu pune nici o picătură pe limbă! Stă cu noi, dar nu bea nici să-l pici! Şi apoi nici nu are creier, la ce iar mai trebui vodca?...

Iak Iaklici vru să-i dea lui Petrenko un avertisment pentru băutură în timpul serviciului, dar se răzgîndi. Pe Petrenko nu-l sperii, desigur, cu aşa ceva, de ce să se teamă omul cînd fluctuaţia este mare şi lipsa de cadre se simte peste tot. Şi Iak Iaklici, desigur, se calmă. Ba chiar îşi permise să şi viseze puţin. Îi plăcea foarte mult că industria noastră a atins niveluri nemaiîntîlnite, că a început să producă roboţi, ba mai mult, roboţi care nu beau. Iar în apropiatul viitor luminos toţi cei care au patima băuturii vor putea fi concediaţi în temeiul unor articole şi înlocuiţi cu roboţi.

Dar s-a dovedit că încă nu sosise timpul unor asemenea visuri. Cam peste vreo două zile calendaristice, la administrator se prezintă Rozka parchetăreasa, o fată voinică pe care nu o sperii cu una cu două şi cu orice fleac, şi face următoarea reclamaţie:

— Iak Iaklici! ce înseamnă asta? Novicele acesta, nenea Vanea... în general este un băiat de treabă, simpatic, seamănă cu actorul Kuravliov, dar înjură ca la uşa cortului... Fetele, unele dintre ele, se ruşinează foarte tare...

— Voi şi să vă ruşinaţi, înţelegi... dădu Iak Iaklici un astfel de răspuns la reclamaţia fetei. Dar voi sînteţi acelea care puteţi face pe oricine să se ruşineze... Bine, du-te, voi lua măsuri.

Iak Iaklici ridică receptorul şi se interesă la Petrenko. Petrenko, cu toate

că era cu chef cu prilejul pauzei de prînz, dădu totuşi o explicaţie întemeiată:

— Păi, robotul are o asemenea construcţie... Doar robotul a fost trimis să acumuleze experienţă! Şi iată că o acumulează... A auzit că toţi înjură, pentru că fără aşa ceva producţia nu merge şi atunci a început şi el! Sa lovit, deci, de viaţa practică. Iar viaţa te învaţă... Valerka inginerul, fi-rar să fie, este intelectual, dar a început să înjure şi el. E adevărat că nu-i stă bine deloc. Cu toate că are diplomă, îţi este greaţă să-l asculţi. Nenea Vanea, însă, este un băiat inteligent, întro clipă şi le-a şi însuşit... Bine, o să discut cu el.

Astfel, acest conflict de muncă s-a aplanat, dar către sfîrşitul lunii se primiră mai multe reclamaţii de la chiriaşi. Clienţii de azi sînt oameni instruiţi şi doresc totul pe gratis. De aceea, în denunţurile lor scriu că nenea Vanea stoarce mită cîte un treiar sau mai mult.

Iak Iaklici rămase uimit: omul este totuşi de fier, nu simte nevoia de vodkă, soţie nu are, la ce i-or fi trebuit treiarii? Dar Petrenko aflîndu-se aproape în formă, explică: îşi însuşeşte viaţa practică!... viaţa practică, ea îl învaţă pe om! De mită nici nu poate fi vorba! Iată, dacă şefii iau, atunci aceasta este mită, dar printre simplii muncitori i se spune recompensă, sau, pe stil vechi, cinste... În terminologie ştiinţifică se numeşte stimulent material... Fără stimulente, întreaga producţie se poate duce de rîpă. Iak Iaklici nu avea observaţii personale la adresa robotului: acesta manifesta o atitudine conştiincioasă faţă de muncă, de cîte ori i-a vizitat obiectivul l-a găsit la locul de muncă, sta împreună cu băieţii şi juca domino. După cîte se vorbeşte, jocul acesta şi l-a însuşit atît de bine că nimeni nu se poate măsura cu el, în afară de Petrenko care are un stagiu de 13 ani în activitatea de construcţii şi reparaţii. Robotului îi fu explicat şi „marinarul”, iar el îl învăţă foarte repede, cu toate că acesta este un joc care necesită o puternică dezvoltare intelectuală.

Pe la sfîrşitul trimestrului începură să se primească informaţii cum că nenea Vanea s-a împrietenit cu băutura şi a început să sustragă materiale deficitare. Chiar Iak Iaklici îl văzu cu propriii săi ochi umblînd clătinîndu-se şi ducînd sub braţ armătură de furat.

Şeful de echipă Petrenko bine afumat în legătură cu apropiata încheiere a zilei de muncă confirmă acest fapt:

— S-a obişnuit, desigur! Fără ea în producţie nu se poate trăi!... lucrurile sau petrecut astfel. Odată ne-am aşezat la masă, se afla şi el cu noi. Îl rugarăm să ia măcar 100 de grame. El nu şi nu! Ne-am supărat, l-am apucat de mîini, cîte trei oameni de fiecare mînă, iar Vaska, care este foarte

priceput la tehnică i-a deschis flanşa de la cap şi i-a turnat înăuntru vreo 200 de grame. Acolo chimia a început să sfîrîie. Ieşiră aburi. Şi ce văzurăm: lui nenea Vanea i se muiară picioarele! Începu să vorbească, să-şi înjure şefii, apoi se porni să cînte împreună cu toţi ceilalţi. A învăţat „Arlekino", are ureche! Apoi, după ce am mai băut ceva ne-am împrăştiat care încotro, el a dormit sub un gard, a început chiar să ruginească, pentru că a plouat... Dimineaţa l-am curăţat cu gaz lampant, l-am dres şi totul a fost în regulă! Acum robotul este la fel ca noi toţi şi chiar se mîndreşte cu aceasta! Altfel, la ce bun să mai trăieşti? Valerka inginerul, fir-ar să fie, a început să soarbă şi el cîte puţin vin roşu. Iak Iaklici se abţinu de la măsuri în legătură cu această sesizare, cu atît mai mult cu cît nu s-a întîmplat nimic extraordinar. A vrut să-l admonesteze pe Vaska pentru îmbătarea unui cadru tînăr, dar pe Vaska nu-l sperii cu una cu două: şi aşa cartea lui de muncă este plină de sancţiunile primite în temeiul a tot felul de articole. Ba se mai şi supără şi pleacă la cealaltă organizaţie care umblă de mult după el.

Dar la scurt timp după aceasta, robotului i se întîmplă ceva extraordinar: suferi un accident de producţie, denumit astfel pentru că întîmplarea avu loc pe parcursul unei zile de muncă.

Băură straşnic împreună cu Petrenko. Petrenko nu avu nimic, era doar în formă, iar robotul veni într-o stare avansată de beţie: se clătina pe teritoriu, cînta, folosea expresii triviale, se lega de fete, iar apoi se luă la bătaie cu şeful de echipă de la obiectivul vecin, alegîndu-se cu o mînă luxată şi cu capul spart.

Această întîmplare extraordinară făcu necesară trimiterea robotului la NII pentru reparaţii, cu menţinerea salariului.

Iak Iaklici îi întocmi o caracterizare după forma cuvenită: atitudine cuviincioasă, nu are slăbiciuni, şi-a îmbogăţit cunoştinţele, şi-a ridicat nivelul, a avut sarcini, nu a făcut abuzuri.

Pentru ce să strice viaţa unui om fie el chiar şi de fier! Cu o astfel de caracterizare, robotul fu trimis înapoi la NII. De NII Iak Iaklici nu se temuse niciodată! Doar aceasta nu era OBHSS!

Traducere de VASILE OROIAN